

Bu saydığımız araç ve gereçler maalesef insanoğlunu yalnızlığa toplumdan ve özellikle akrabalarından uzaklaşmaya hatta yakın akrabalarını tanımamaya da sevk etmiştir, böyle devam ederse çok yakın zamanda torunlarımız artık akrabayı bir tarafa bırakalım anne babasını kardeşlerini dahi tanımayarak sılaı rahimi tamamen keseceklerdir. Böyle bir durumla karşılaşmamak için Vahyin ve sünnetin bizlere emir ve tavsiye ettiklerine kısaca bir göz atalım.

## Muhterem Kardeşlerim!

İslâm'a göre insan, Yüce Allah'ın yarattığı varlıkların en mükemmelidir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de,

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

“Şüphesiz biz insanı en güzel biçimde yarattık.” (Tîn, 95/4) buyurulmuştur. Kendisine nispet edilen, “*Sen kendini küçük bir varlık sanırsın oysa sende en büyük âlem dürülmüş halde mevcuttur*” mısralarıyla Hz. Ali, insanın sahip olduğu potansiyeli gayet güzel ve veciz bir şekilde dile getirmeye çalışmıştır.

İnsan, yaratılışı ve ihtiyaçları gereği toplum halinde yaşamaya mecburdur. Çünkü o, bütün ihtiyaçlarını bireysel olarak karşılama imkânına sahip değildir. Çoğu yazar ve bilim adamı tarafından onun sosyal bir varlık olarak nitelendirilmesi bu gerçeğin formüle edilmiş şekli olsa gerek. Ayrıca dinimizin müminleri bölünme yerine birlikteliğe, beraberliğe davet eden emirlerini de insanın bu ihtiyacı paralelinde değerlendirmenin gereği ortaya çıkmaktadır. İnancı, sosyal ve kültürel yapısı her ne olursa olsun toplum halinde yaşamamanın insana yüklediği belli bir takım sorumluluklar vardır. Bu sorumlulukların temel dayanağını kamu yararı, başka bir ifadeyle toplumsal fayda teşkil etmektedir. Toplumu teşkil eden insanlara fert olarak yüklenen sorumluluklar, onların faydalarına yöneliktir. Her sorumluluk, dolaylı ya da dolaysız bir şekilde yine onlara hak olarak döner. Unutulmamalıdır ki, kişisel veya kitlesel olarak ihlal ve ihmâl edilen her sorumluluk, bir anlamda bireysel ya da toplumsal hakkın iptali olarak nitelendirilebilir. Hak talebi veya toplumsal hayatın getirilerinden faydalanma, bir yönüyle sorumluluğun yerine getirilmesi ile ilintilidir. Şüphesiz toplum olarak yaşamamanın belli ilke ve kuralları vardır. Bu kurallardan bir tanesi de sıla-i rahimdir. *Sıla-i rahim*; gerek kan, gerekse evlilik vesilesiyle oluşan hısımlara, yakınlarla iyilikte ve yardımda bulunma, onlarla ilgilenme ve akrabalık bağlarını güçlendirip, koruma şeklinde tanımlanabilir. Allah, insan için anne rahminden başlayarak doğumuyla devam eden ve ölümüne kadar etrafında bir takım insanlar var etmiştir. İnsan, diğer insanlarla iletişim kurmaya onlardan madden ve manen destek görmeye ihtiyaç duyar. İnsanlar, öncelikle anne baba, dede, nine, kardeşler, amcalar, halalar, kardeş çocukları, dayılar, teyzeler sonra da yakınlık derecesine göre nesep bağı olan akrabalarıyla iletişim kurar, birbirinin maddi ve manevi ihtiyaçlarına cevap verirler.

Akrabalık arasındaki ilişkiler İslam literatüründe Sıla-i rahim; olarak ifade edilir. “Rahim” ile anne rahmi, “sıla” ile de bağ kastedilir. Rahim, anne karnında bebeğin yaratıldığı yerdir. Anne ile cenin birbirine kordonla bağlıdır ve cenin o bağ olmazsa yaşama imkânını kaybeder. Cenin doğup dünyaya geldikten sonra madden ve manen duygusal bir bağa ihtiyaç duyar. Bu bağ, bir ömür muhafaza edilmesi gereken bir bağlıdır. Sıla-i rahim, anne karnında başlayan duygusal bağın kıyamete kadar devam etmesini ifade eder.

Yüce Rabbimizin en güzel isimlerinden “Rahman” ve “Rahim” ile rahmet ve rahim aynı kökten gelmektedir. Bu isimler; acıma, esirgeme ve merhamet etme anlamlarına gelmekte olup annenin karnındaki çocuğa, diğer varlıkların yavrularına olan muamelelerine tesir eder. Rahman'ın arşından çıkan merhamet nazarı, dalga dalga insanların birbirleriyle olan ilişkilerine yansır. Akrabalar arasında bu bağ daha güçlü ve daha sağlamdır. Sıla-i rahimle inanlar akrabalık bağlarına sahip çıkarken aynı zamanda Rahman olan Allah'ın merhametini aralarında yayarlar.

Sıla-i rahim, akrabanın aranıp sorulması, onların ziyaret edilmesi, gurbettekilerin kendi memleketlerine ziyaret için gelmeleri, akrabalarla görüşmeyi, onların muhtaç olanlarına yardım edilmesi, hasta olanlarının ziyaret edilmesini ve varsa kusurlarının affedilmesi anlamlarını içine alan geniş bir kavramdır. Bu sayılanlar, akrabalık hukukundandır. Vefâ ve mürüvvet hasleti, en güzel sosyal bir vazifedir. Akraba hukukuna riâyet bir

vecibedir. Aralarında ihtilaf yasaklanmış, hatır kırmaya ve dedikoduya sebep olacak şeylere meydan verilmemesi emredilmiştir.

Cenabı Allah yukarıda okuduğum ayeti kerimede: **وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا**

“Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşsa, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz Allah, kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.” (Nisa, 4/36.) diye buyurmaktadır.

### **Aziz Cemaat!**

Dînimiz, yakınlar arasındaki ilişkilerin sağlam, sıcak ve devamlı olmasına, onların birbirine maddeten ve mânen destek olmalarına çok önem vermektedir. Yakınların haklarını gözetmek, Allah ve Resulü'nün ısrarla emrettiği şeylerdendir. Kur'an-ı Kerim'de,

**\* وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ**

“...Birbirinin mirasçısı olan akraba (rahim sahipleri), Allah'ın Kitabı'na göre birbirine daha yakındırlar” (Enfal, 8/75) anlamındaki âyet, yaratılış gereği akraba olanların, yakınlık derecelerine göre birbirlerine diğer insanlardan daha çok ilgi duyacaklarını, birbirlerini daha çok koruyacaklarını bildirmektedir. Rahim bağı, kan bağı, aile bağı gibi biyolojik ve sosyolojik faktörler, onları birbirlerine yakınlaştırmaktadır. İnsanın, önce kendi yakınlarına yardım etmesi, yaratılış yasaının gereğidir. Bu husus, Kur'an-ı Kerim'de değişik vesilelerle birkaç yerde dile getirilmiştir.

**وَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ نَبْذِيرًا**

“Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver ama saçıp savurma!” (İsra, 17/26). Bu âyette önce akrabaya, sonra miskine, sonra yolcuya yardım edilmesi emredilmektedir. Bu durum, yardımda akrabanın önceliği bulunduğu işaret etmektedir. Zira herkes kendi kapısının önünü temizlerse, bütün sokak temizlenir.

İnsan, kendisi üzerinde hakkı olanlara daha çok saygı ve hürmet göstermek durumundadır. Zira iyiliğe karşı kötülük, ikrama karşı nankörlük insana yakışmaz. Şüphesiz insan üzerinde en çok ikram ve ihsan sahibi Yüce Allah'tır. Zira onu ve yaşadığı alemleri yaratan, ona sayısız nimetler bahşeden Hak Teâlâ'dır. Yukarıda naklettiğimiz âyet-i kerimede öncelikle Allah'a ibadet emri bundan dolayıdır. Zaten Kur'an'da insanların Allah'a ibadet için yaratıldığı ifade buyurulmaktadır. İkinci olarak ana-baba zikredilmiştir. Çünkü insanın dünyaya geliş sebepleri onlardır. Diğer akrabanın da insanın yetişmesinde payı vardır. Aynı sevgi ikliminde yetişen, aynı hatıraları paylaşan, birbirlerine hakları geçen insanların öncelikle kendi aralarında hak-şinas ve kadir-şinas olmaları gerekir. Toplumun çekirdeğini oluşturan aile ve onun etrafını sıkıca saran akrabalık bağları ne kadar sağlam olursa, toplum da o kadar sağlam ve güçlü olur. İlâhî kanun gereği insanoğlu, dünyaya bazı kişilerle arasında hısımlık bağları ile birlikte gelir, bu bağın sağlam olması, insana yüksek bir moral gücü kazandırır. İşte bu güç kişiye, hayatın zorluklarını göğüsleme ve ondan zevk alma şansını sağlar.

### **H. Peygamberin Hayatında Sıla-i Rahim Örnekleri.**

H. Peygamber (s.a.v), sütannesi Süveybe'yi ziyaret etmiş, onun hatırını sormuş, ona ikramlarda bulunmuştur. Sütannesi Halime'yi gördükçe; "Benim annem, benim annem!" diyerek, kendisine içten sevgi ve saygı gösterip, ihtiyaçlarıyla ilgilenmiştir. H. Hatice ile evlendiğinde, sütannesi Halime Mekke'ye gelmiş, Peygamberimiz onu ağırlayıp ona kırk koyun ve bir deve hediye etmiştir.

Huneyn Savaşı'nda esir düşen sütkardeşi Hz. Şeyma'yı elbisesinin üzerine oturtmuş ve 'hoş geldin' buyurmuş, gözleri dolu dolu olmuş, ona sütanne ve sütbabasını sormuş, ona hediyeler vererek ağırlamıştır. Dadısı Ümmü Eymen'i sık sık ziyaret ederek kendisine "anne" diye hitap etmiştir. Yine onun için; "Anamdan sonra annem, benim ev halkımdan geride sağ kalan kimsedir." diyerek iltifat etmiştir.

Hz. Peygamber (s.a.v), Mute Savaşı'nda amcasının oğlu Cafer (r.a) şehit olunca onun evine giderek, onun çocuklarını bağrına basmış, onları öpmüş, koklamış ve Cafer (r.a) için ağlamıştır. Sonra ev halkı için yemek hazırlatıp onlara ikram etmiş ve iki oğlunun bakımını üstlenmiştir. Peygamberimizin bu davranışlarında, yıllar boyunca devam eden vefakârlığını görmekteyiz.

## **Sıla-i Rahim Yapmanın Önemi ve Bize Kazandırdıkları.**

### **1. İmanın Gereği ve Müslüman'ın vazifesidir.**

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette imanın sadece dille ifade edilmesinin yeterli olmadığını, insanın davranışlarına yansımaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu anlamda sila-i rahim imanın bir yansıması olarak büyük önem arz etmektedir. Nitekim Peygamber efendimiz hadis-i şeriflerinde:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

“Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse akrabasına iyilik etsin. Allah’a ve âhiret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”(Buhari, Edeb,31.) buyurmuştur.

Akrabalık bağlarını korumak, onlara iyilik yapmak, onlara Rabbimiz 'in merhametini taşımak Allah’a ve ahiret gününe inandım diyen müminlere önemli bir görevdir. İmanın hayatımıza olan önemli bir yansımasıdır.

### **2- Allah'ın Korunması İsteddiği Bağdır.**

Kul, sila-i rahim yaparak akrabalarıyla olan bağı muhafaza eder. İslâm toplumlarında akrabalık bağlarına sahip çıkmak ilahi rahmetin bir tezahürüdür. İnsan ile Allah arasındaki kulluk ilişkisi nasılsa, kulların birbiriyle olan ilişkilerinde sila-i rahim de odur. Kulluk nasıl süreklilik gerektiriyorsa, sila-i rahimde kullar arasında süreklilik gerektiren bir vazifedir.

Rasulullah (s.a.v) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ الرَّحِمَ شَجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ، فَقَالَ لَهَا: مَنْ وَصَلَكَ وَصَلَتْهُ، وَمَنْ قَطَعَكَ قَطَعَتْهُ

“Rahim (akrabalık), Allah'ın rahmetinin eserlerindendir. Allah ona şöyle demiştir: Kim seni korursa, Ben de ona merhamet ederim. Kim seni koparırsa, Ben de ondan ihsan ve rahmetimi keserim.” (Buhârî, Edeb,13.)

Hadis-i şerif bize akrabalarla olan iletişimin Rabbimizle olan bağı korumak konusunda büyük önem ifade ettiğini vurgulamaktadır. Akrabasını aramak, onun ihtiyaçlarına cevap vermek, ziyaret etmek hepsi Müslüman'ın rızayı ilahi arayışıdır. Bu arayış Allah'ın rızası ve merhametidir. Böyle bir fırsatı kaçırmayan

Müslüman rabbimizin ihsan ve lütuflarına mazhar olacaktır. Sıla-i rahmi koparan kişi de Allah ile arasına mesafe koymuş ve bu durum onun için büyük bir zarara dönüşecektir.

### 3-Sıla-i Rahim Amellerin Faziletisine ve Cennete Ulaşma vesilesidir.

Müslüman; namaz, oruç, zekât, hac gibi ibadetlerden ferden sorumludur. Bu ibadetler, kişiye farz olup ölünceye kadar yerine getirilmesi gereken ferdi kulluk görevleridir. Bununla beraber ferdin bir takım sosyal görevleri de vardır ki onlar amellerimizin değerini artırır. Kulluğumuzun sosyal boyutunu tamamlar. Sıla-i rahim bu görevlerimizden biridir. Rasulullah buyurdu ki:

الصَّدَقَةُ عَلَى الْمِسْكِينِ صَدَقَةٌ وَهِيَ عَلَى ذِي الرَّحْمِ ثِنْتَانِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ

“Yoksula bir şey vermek sadakadır. Akrabaya bir şey vermenin ise iki sevabı vardır. Birisi sadaka sevabı, diğeri de akrabayı görüp gözetme sevabıdır” (Tirmizi, Zekat, 26.)

Sıla-i rahim, sadece akrabayı ziyaret etme anlamı taşımamaktadır. Akrabaya sahip çıkmayı, sıkıntısı varsa gidermeyi, ihtiyaç duyduğunda maddi ve manevi olarak yanında olmayı ifade eder. Hadis-i Şerifte Hz. Peygamber’in kişinin akrabasına yaptığı bir iyiliğin Rabbimiz katında iki kat değer gördüğünü ifade etmesi, akrabalık ilişkilerinin büyük önem arz ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla akrabaya yapılan iyilik, amellerimizin faziletini ve derecesini artırmaktadır.

Cennete vesiledir ki; Bir adam Hz. Peygamber’e gelerek, “Bana, yaptığımda beni cennete sokacak bir amel haber ver!” der. Orada bulunanlar, “Buna da ne oluyor!” derler. Hz. Peygamber, “Bir ihtiyacı var, nesi olacak!” der ve soran şahsa,

“Allah’a ibadet edersin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmazsın. Namazı kılarsın, zekâtı verirsın, bir de sıla-i rahmi yerine getirirsin (akrabalarla bağlarını sürdürürsün).” (Buhârî, Zekât, 1 ) buyurarak sıla-i rahimi cennete vesile salih amellerden saymıştır.

### 4- Rızkın Genişlemesine, Ömrün Bereketlenmesine ve Amellerin Kabulüne Vesiledir.

İbadet ve taat kulun Rabbine karşı görevlerindendir. İnsan, ibadetle ve iyilik üzere bir ömürle bereketli bir hayata sahip olur. Kişinin sosyal hayattaki görevlerini ifa etmesi onun dünya ve ahiret saadetine vesile olur. Sıla-i rahim anne-babamıza, amca, hala, dayı, teyze gibi akrabalarımıza olan muhabbetimiz, onlara karşı yapmış olduğumuz iyilikler bize dünyada da kazanç sağlar. Ahirette Rabbimize arz edeceğimiz ibadetlerin kabulünü etkiler.

Rasulullah buyurdu ki:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُبْسَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ، وَأَنْ يُنْسَأَ لَهُ فِي أَثَرِهِ، فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ

“Kim, rızkının genişletilmesini, ecelinin uzatılmasını isterse sıla-i rahim yapsın.” (Buhârî, "Edeb", 12,)

Yine Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır:

“Mükâfâtı (sevâbı) en hızlı verilen tâat (hayır ve iyilik), sıla-i rahimdir. Bir ev halkı, her ne kadar kötü olsalar da, sıla-i rahim yaparlarsa, malları artar, nüfusları da çoğalır. Ev halkı sıla-i rahim yaptıkları müddetçe, hiçbir şeye muhtaç olmazlar.” (Ebu Davud, Edeb, 51.)

Başka bir hadislerinde de Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır:

إِنَّ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ تُعْرَضُ كُلَّ خَمِيسٍ لِنَيْلَةِ الْجُمُعَةِ، فَلَا يُقْبَلُ عَمَلٌ قَاطِعٍ رَحِمٍ

“Her Cuma gecesi insanoğlunun amelleri Allah'a arz olunur. Ancak akrabasıyla alâkasını kesen kimsenin amelleri kabul edilmez.” (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, s. 61)

Peygamber Efendimizin insanların sadece namaz, oruç gibi ibadetler yapmasının kulluk için yeterli olmadığını bu ibadetlerin gereğinin hayatımızın her alanına yansımaları gerektiği anlamını ifade eden bu hadis-i şerif bizim için özel anlam ifade etmektedir. Sıla-i rahime yapılan vurgu dikkate alınması gereken çok önemli bir husustur. Kulun amelleri sila-i rahimle Allah’a arz edilirse bir anlam ve değeri olur.

## **5- Duaların Kabulüne Vesiledir.**

İslam büyüklerimizden İbn Ebî Hamza şöyle der: Sıla-i rahim, mal ile, ihtiyaç zamanında yardım etmekle, zararları def etmekle, güler yüzlü olmakla, dua ile olur... O’nun ifadelerinde dualaşmak sila-i rahimin bir parçasıdır. Mümin mümine gıyabında dua eder ama akrabalarımıza iyilik ve hayır için dua etmek aynı zamanda sila-i rahimin bir gereği ve önceliklidir.

Peygamber Efendimizin ashabından İbn Mes'ûd şöyle der: "Semânın kapıları, kat'ı rahim yapana (akraba ilişkisi gözetmeyene) kapalıdır." (Taberani, el-Kebir, IX, 159.)

Sıla-i rahim, dualarının kabûl olmasına vesile olur. Çünkü Hadis-i Şeriflerde;

"Bir kul, günah olan veya akrabasıyla bağı kesmesine yol açan bir şey dilemedikçe yahut acele etmedikçe duası kabul olunur." Ashâb-ı Kirâm: "Ya Rasûlullah! Acele etmek ne demektir?" diye sorunca Hz. Peygamber: "Nice defalar dua ettim de Rabbimin, duamı kabul buyurduğunu gördüğüm yok, der. Nihayetinde bıkar ve duayı bırakır." (Müslim, "Zikr", 92.) buyurdu.

Benzer bir hadiste de:

"Yeryüzünde bir Müslüman Allah'tan bir şey dilerse, günah bir şeyi istemedikçe veya akrabası ile ilgisini kesmeyi arzu etmediği sürece, Allah onun dileğini mutlaka yerine getirir veya ona vereceği şey kadar bir kötülüğü kendisinden giderir." (Tirmizî, "Da'avât", 115) buyrulur.

Mağaraya sığınan üç kişiyle ilgili meşhur hadiste bahsi geçen kişiler sâlih ameller vesilesiyle dua etmekte ve kabulünü niyaz etmektedirler. Bunlardan her biri yalnızca Allah'ın rızasını gözettiği önemli bir amelinin zikrederek duada bulundular. İçlerinde birisi anne babasını yaptığı iyiliği vesile kılarak dua etmiş ve duası kabul olmuştur. Böylece diğerlerinin de dualarına cevap verilmiş, mağaradan kurtulmuşlardır. (Müslim, Zikir, 100)

## **6- Kat'-ı Rahim (akraba ilişkisini kesen) Yapan Topluluğa Rahmet İnmez.**

Bir hadîste, “Kat'-ı rahim yapan topluluğun üzerine rahmet inmez.” ( Buhârî) buyurulmuştur.

Sıla-i rahim yapan bir topluma Allah’ın rahmeti iner. Sıla-i rahimin terki ise o topluluktan rahmetin kesilmesi anlamına gelir. Hadiste geçen “Rahmet inmez” ifadesi, “dua makbul olmaz, o topluma sekinet ve huzur gelmez” gibi anlamları da ihtiva eder.

Sahabe efendilerimiz “Allah aşkına içinizde sila-i rahmi kesenleriniz varsa aramızdan ayrılınsın! Çünkü Allah'a duâ etmek istiyoruz. Oysa semanın kapıları sila-i rahmi kesenlere kapalıdır.” Diyerek bu şuurla hareket etmişlerdir.

## **Sıla-i Rahimin Tesisi İçin Yapılması Gerekenler:**

Akrabalık bağında en öncelik ana-babaya aittir. Bu sebeple Rabbimizin emri ve Sevgili Peygamberimizin tavsiyeleri olan ana-babaya iyilik en temel davranış şeklimiz olmalıdır. Çünkü ana-babaya itaat farz, onlara isyan ise büyük günahlar arasında zikredilmiştir.

Akrabalık ne kadar uzak olursa olsun (ister ana ister baba tarafından) akrabalık bağı korunmalı ve akrabalarımıza karşı iyi davranmalıyız.

Yapacağımız bütün güzellikleri ilk önce akrabalarımıza ulaştırmalıyız. Sadaka vereceksek önce onları tercih etmeli, himaye edeceksek önce onları himayemiz altına almalıyız. Doğru bildiklerimiz onlarla paylaşmalı, onların yanlış yollara sapmamalarına elimizden geldiği kadar yardımcı olmalıyız.

Akrabalarımız içerisinde bizlere iyi davrananlar olabileceği, bizlere sıkıntı verebilenler de olacaktır. Bizlere sıkıntı çıkaranlara karşı affedici olmalı, onların da yapmış oldukları hataların neler olduğunu kendilerine hissettirmek suretiyle yardımcı olmalıyız.

Ziyaretleşmek akrabalık bağının devam etmesine en büyük vesiledir. Bu sebeple aramızdaki diyalogları artırmak için ziyaretleşmeleri unutmayalım.

Akrabalık korunacak diye haram yollara da düşülmemelidir. Alkol almak, zinaya bulaşmak, adam öldürmek gibi dinen haram kılınan bütün yollar terk edilmelidir. Haram fiiliyatta yardımlaşma, beraber olma, arada bulunan bağı gözetme diye bir husus söz konusu değildir.

#### **Sıla-i Rahim Adına Yapılabilecekler:**

Yakınlara karşı tatlı sözlü, güler yüzlü olmak, selâmlaşmak,

Hâl hatır sormak, ziyaret etmek, mektuplaşmak,

Elden geldiği kadar onların sevinçlerine ve hüznlerine ortak olmak,

Üzüntüsünde teselli ve tâziyede bulunmak,

Hediyeleşmek, bir meselesi varsa ilgilenmek,

İkramda bulunmak ve gerektiğinde maddî destek sağlamak gibi çok kapsamlı ifade edilebilecek bir kavramdır.

#### **Sıla-i Rahim'in Kazandırdıkları**

Sıla-i Rahim, İnsan hayatını kuşatan ibadetlerden birisidir.

Kur'an'ın en temel emirlerinden bir tanesi olarak Rahman'dan bir bağıdır.

Ömrün ve rızkın bereketlenmesinin en önemli vesilelerinden biridir.

Korunduğunda sahibini cennete taşıyacak bir buraktır.

Koparıldığında; toplumu rahmetten mahrum bırakan bir yıkımdır.

İnşa edildiğinde; karşılığı dünyada verilmeye başlanan bir nimettir.

### **Sıla-i Rahimin Dereceleri**

Sıla-i rahmin birkaç derecesi vardır.

En aşağı derecesi; akrabalarımıza karşı tatlı sözlü, güler yüzlü olmak, karşılaştığımızda selamlaşmayı, hal-hatır sormayı ihmal etmemek, kendileri hakkında hep iyi şeyler düşünmek ve hayır dilemektir.

İkinci derece, ziyaretlerine gitmek ve ihtiyaç duyduklarında yardımlarına koşturaktır. Özellikle yaşlıları zaman-zaman yoklayıp, yapılacak işleri varsa onları takip edivermek kendilerini sevindirecektir.

Sıla-i rahmin üçüncü derecesi, imkânımız varsa akrabalara mali yardım ve destek sağlamaktır.

### **Günümüz Toplumlarında Akrabalık İlişkilerinin Durumu**

Şehirleşme kültürünün etkisinde kalarak değerlerimizi yitirmeye başladık

Teknolojinin yanlış kullanımı ve hayatımızı kuşatması bizi değerlerimizden uzaklaştırdı

Çekememezlik, Taassup ve bencillik, kin ve nefret bizi kuşatıyor

Şeytan, nefis, Dünya hırsı, Cimrilik ateşi aramıza duvarlar örüyor

Kendi derdimizle boğuşarak etrafımızdan uzaklaştık

Dünya görüşü ve fikir ayrılıkları bizi birbirimize sırt çevirmeye itti

Nesli akrabayla tanıştırap kaynaştırmadık

Küçük ve çekirdek aileyi benimsedik

Büyükleri yük olarak görür olduk

Evlilikler ayrılık vesilelerimiz oldu

Aynı binada birbirimizi arayıp sormaz olduk

Cenazelerden cenazelere mezarlıklarda buluşur olduk

İlişkileri menfaat temeli üzerine inşa eder olduk

Vefa, dostluk, samimiyet, muhabbet gibi bizi biz yapan değerleri kaybetmeye başladık.

### **Değerli Müslümanlar!**

İnsanın, ferdî kimliği yanında içtimaî kimliği de vardır ve bu kimlik ona birtakım sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumlulukların hayat bulacağı alan ise tartışmasız toplumdur. Sağlıklı bir toplum, ferdî kimliğinin farkındalığıyla topluma dâhil olan ve kişisel çıkar ve arzularını öncelemeksizin çevresiyle ilişkilerini emanet bilinciyle sürdüren fertlerden oluşabilir. Bununla birlikte Kur'anı Kerim'de, "Göklerde ve

verde ne varsa hepsi Allah'ındır ve Allah her şeyi kuşatmaktadır." (Nisa, 4/126.) buyurulmak suretiyle insanın çevresine, yaşadığı topluma ve bütün kâinata karşı sınırı olmayacak şekilde sorumsuz davranmasının da önü kapatılmıştır. Bu engelleme, insanın düşüncesini, aklını ve bunlara bağlı olarak şahsiyetini/kişiliğini oluşturacak bir dünyanın inşası içindir. Yani yaratılış gayesine uygun bir hayatın sorumluluğunu üstlenmiş bir insan inşa etme amacını taşımaktadır. İslam, bu inşa sürecinde sadece kendi müntesiplerine değil bütün insanlık için hayati öneme sahip ortak değerlere de kaynaklık etmektedir. İnsanı hem ferdî hem de içtimai varlık olarak ele alan İslam, insanların birbirleriyle dayanışma içinde olmalarını ve yardımlaşmalarını istemektedir. Bireyselliğe değil, şahsiyet sahibi olmaya, yalnız yaşamaya değil, birlik beraberlik içinde bir arada bulunmaya önem veren İslam'ın hedefi, kâmil insanlar yetiştirmek, imanı ve ahlakıyla kemale ermiş fertlerden müteşekkil ideal bir toplum oluşturmaktır. Bu sebeple Kur'an-ı Kerim, birçok ayette doğruluk, iyilik, çalışkanlık, sabır, takva gibi kişisel erdemlerin kıymetine değinirken aynı zamanda insanları bir arada yaşamaya sevk eden, onları bir arada tutan, sevgi, saygı ve yardımlaşma içinde hayat sürmelerini önceleyen toplumsal değerleri de insanlara telkin etmiştir. Diğer taraftan da dağınık bir görüntü yerine fertlerin birbirine kenetlendiği güçlü bir yapı için dayanışma, paylaşma, yardımlaşma gibi toplumsal değerlerin önemine vurgu yapmış, iyiliği emredip kötülükten sakındırma, işleri iyi yapma, yoksulu gözetme gibi davranışlara toplumsal ahlakın dinamikleri olarak yer vermiştir. Yüce Allah, insanı toplum içinde görmek istemiş, Müslümanlara, parçalanıp bölünmemeleri için birlikte hareket etmelerini emretmiştir. (Âl-i İmran, 3/103.) İnsanı bir kısır döngü içine dâhil eden, onu derin sivruluşlara iten bireysellik ve yalnızlık salgınını ortadan kaldırmanın yolu da buradan geçmektedir.(Diyanet Aylık Dergi | Haziran 2023)

### **Muhterem Kardeşlerim!**

Biz ebeveynler olarak evlatlarımızı yalnızlığa itip kaybetmemek, toplumumuzu ayakta tutmak için dinimizin emri olan sıla-ı rahimi ayakta tutmamız en önemli görevlerimizdendir. Bunu da bizatihi kendimiz bayramda olsun, sevinçte olsun, üzüntüde olsun veya herhangi bir vakitte olsun canlı olarak uygulayarak o gençlere örnek teşkil etmemiz gerekmektedir. Cenabı Allah bizleri ve nesillerimizi sıla-ı rahimi devam ettiren kullarından eylesin. Bizleri ve nesillerimizi yalnızlık, bireysellik gibi çağımızın hastalıklarından muhafaza eylesin. Yeryüzündekilere merhamet edip bu vesileyle gökten inen merhamete de nail eylesin.

Hazırlayan:Sakarya/ Kaynarca Vaizi: Necmettin YUMLU